

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 183/2019-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou OLEXOVA VASILISIN s. r. o., Gorkého 6, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Zuzana Olexová, LL.M., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Em 1/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti [REDACTED] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 3. júla 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 56 ods. 5

zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Em 1/2017 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd schválil rozsudkom č. k. 1 P 148/2014-496 z 10. februára 2017 dohodu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej (ďalej len „rozsudok“), ktorou bola okrem iného maloletá [REDACTED] (ďalej len „maloletá“) zverená do osobnej starostlivosti matky a sťažovateľovi ako otcovi maloletej bolo priznané právo stretávať sa s maloletou vždy od štvrtka v párnom kalendárnom týždni od 14.00 h do nasledujúceho pondelka do 8.00 h.

3. Keďže matka maloletej bezdôvodne neumožňuje styk sťažovateľa s maloletou v zmysle schválenej dohody, sťažovateľ podal 21. apríla 2017 (správne má byť 24. mája 2017, pozn.) návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia. Uznesením sp. zn. 7 Em 1/2017 z 3. júla 2017 okresný súd nariadil výkon rozsudku, ktorým bol upravený styk sťažovateľa s maloletou, a súčasne povinnú, matku maloletej vyzval, aby sa bezodkladne podrobila uvedenému rozsudku. Zároveň okresný súd nariadil uznesením sp. zn. 7 Em 1/2017 z 3. júla 2017 neodkladné opatrenie, ktorým rodičom maloletej uložil povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad práce“) s cieľom zlepšenia ich vzájomnej komunikácie vo veci styku otca s maloletou. Na základe odvolania matky Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zrušil uznesenie sp. zn. 7 Em 1/2017 z 3. júla 2017, ktorým bol nariadený výkon rozhodnutia, rozsudku, a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Po podrobnom opísaní všetkých skutkových a právnych okolností veci sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že napriek množstvu urgencií adresovaných matke maloletej, okresnému súdu, ako aj úradu práce nedochádza zo strany matky k dobrovoľnému plneniu

rozsudku. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že po podaní návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia strávil s maloletou čas v rozsahu jedného dňa, a to 18. júna 2017, dvoch týždňov, a to od 17. augusta 2017 do 3. septembra 2017, päťdesiatich minút 17. júna 2018 a päťdesiatich minút 8. novembra 2018.

5. Sťažovateľ uvádza, že opakovane urgoval okresný súd o nariadenie výkonu rozhodnutia, no jediným úkonom okresného súdu od 12. októbra 2017, keď sa uskutočnil výsluch maloletej, bolo opakované nariadenie neodkladného opatrenia uznesením č. k. 7 Em 1/2017-509 zo 4. marca 2019, ktorým okresný súd rodičom maloletej opätovne uložil povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb úradu práce *„za účelom zlepšenia ich vzájomnej komunikácie vo veci styku otca s maloletou“* v rozsahu 30 hodín od doručenia uznesenia, sťažovateľovi a maloletej uložil povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb úradu práce *„za účelom zlepšenia rodičovských zručností otca vo vzťahu k prežívaniu maloletej počas styku s otcom, a tiež za účelom odstránenia odcudzenia otca a maloletej“* v rozsahu 15 hodín od doručenia uznesenia a maloletej uložil povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb úradu práce *„za účelom zabezpečenia komfortného prežívania styku maloletej so svojím otcom a za účelom zabezpečenia pocitu istoty maloletej v konaní o súdny výkon“* v rozsahu 15 hodín od doručenia uznesenia.

6. Sťažovateľ uvádza, že činnosť okresného súdu nemožno označiť inak ako neefektívnu, keď od 1. decembra 2017, keď krajský súd zrušil rozhodnutia okresného súdu o nariadení výkonu rozhodnutia, vykonal len jeden úkon, nariadenie neodkladného opatrenia 4. marca 2019, ktorého realizácia sa už v minulosti ukázala ako bezúspešná a prispela k zhoršeniu situácie a odcudzeniu sťažovateľa a maloletej. V tejto súvislosti uvádza, že po neúspešnom absolvovaní mediácií u mediátora a poradenstva na referáte poradensko-psychologických služieb úradu práce je zrejmé, že *„obdobné formy poradenstva nemajú potenciál motivovať povinnú k zmene správania sa a naopak, smerujú k zníženiu šancí na vymožitelnosť práv otca a dieťaťa, čomu nasvedčuje stav konania po 2 rokoch“*. Zároveň v tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje aj na nečinnosť okresného súdu, pričom nariadenie neodkladného opatrenia, pre ktoré ani neboli splnené zákonné

podmienky, má podľa jeho mienky len vyvolať zdanie konania zo strany okresného súdu bez skutočného progresu v konaní.

7. S poukazom na judikatúru ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva sťažovateľ uvádza, že zo strany okresného súdu dochádza k zbytočným priet'ahom v konaní zapríčinených nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou okresného súdu. Zdôrazňuje, že rozsudkom okresného súdu uložený styk s maloletou sa nevykonával od 3. septembra 2017.

8. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o porušení označených práv (bod 1) postupom okresného súdu v namietanom konaní, prikázal okresnému súdu *„konať efektívne a bez zbytočných priet'ahov“*, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

9. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu, ktorý vo svojom vyjadrení po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti sťažovateľa a po preštudovaní spisového materiálu v namietanom konaní uviedol, že sa mu podaná ústavná sťažnosť javí ako neopodstatnená. Ako uviedol, v namietanom konaní sa nevyskytlo žiadne podstatné obdobie nečinnosti a okresný súd koná plynulo a bez zbytočných priet'ahov. Poukázal na skutočnosť, že *„spis sp. zn. 7 Em 1/2017 sa nachádzal v období od 17.10.2017 do 02.11.2017 a od 06.05.2019 do 06.06.2019 na Krajskom súde v Bratislave za účelom rozhodnutia o odvolaní matky a o odvolaní sťažovateľa a kolízneho opatrovníka a v období od 26.01.2018 do 26.04.2018 na Najvyššom súde Slovenskej republiky za účelom rozhodnutia o dovolaní sťažovateľa“*. *Vzhľadom na obsah podanej ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta najmä procesný postup súdu, dal do pozornosti, že „s poukazom na oprávnenia predsedu súdu vyplývajúcich mu z príslušných ustanovení zákona o súdoch, nie je predseda súdu oprávnený akokoľvek zasahovať do konkrétneho procesného postupu a rozhodovacej činnosti súdu v individuálnej právnej veci. Rovnako nie je oprávnený preskúmať rozhodnutia súdov, tie môže účastník napadnúť len riadnymi, prípadne mimoriadnymi opravnými prostriedkami. Predseda súdu môže vykonávať dohľad v súdnom konaní a vybavovať sťažnosti účastníkov konania len*

v rámci zákonnej kompetencie danej mu ustanoveniami § 62 ods. 1 a § 64 zákona o súdoch. V prípade podanej ústavnej sťažnosti v tejto časti je zrejmé, že sťažnosť smeruje najmä na procesný postup v individuálnom súdnom konaní a ako predseda tunajšieho súdu nie som oprávnený prešetrovať a ani sa k takémuto postupu vyjadrovať.“. Pre prípad, že ústavný súd dospeje k záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov porušené bolo, navrhuje, aby zväžil dôvodnosť a primeranosť finančného zadost'učinenia a nepriznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v plnej uplatnenej výške vzhľadom na skutočnosť, že tunajší súd priebežne koná.

10. Sťažovateľ možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu nevyužil.

11. Vzhľadom na oznámenia sťažovateľa (e-mail z 2. septembra 2019) a predsedu okresného súdu (vyjadrenie z 23. júla 2019), že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

12. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie sťažovateľ rozšíril svoju ústavnú sťažnosť podaním doručeným 2. septembra 2019 o krajský súd, ktorý sa mal podľa jeho vyjadrenia dopustiť zbytočných prietáhov v konaní vedenom pod sp. zn. 21 CoE 105/2019, a v nadväznosti na túto skutočnosť žiadal, aby ústavný súd rozhodol o porušení jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v citovanom konaní.

13. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde, z ktorého vyplýva, že ak ústavný súd návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho pri predbežnom prerokovaní na ďalšie konanie „v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu“. Uvedené ustanovenie zákona o ústavnom súde vylučuje možnosť sťažovateľa meniť či rozširovať, resp. dopĺňať v období po prijatí ústavnej sťažnosti návrh na začatie konania (ústavnú sťažnosť), ktorý je koncentrovane vyjadrený v petite, na čo ústavný súd konštantne poukazuje vo svojej

ustálenej judikatúre (pozri napr. m. m. I. ÚS 36/02, I. ÚS 109/02, III. ÚS 196/08, III. ÚS 225/08, IV. ÚS 305/09). Tento záver vyplýva zo skutočnosti, že konanie pred ústavným súdom je konštruované v dvoch na seba nadväzujúcich etapách (fázach), ktoré možno „pracovne“ označiť ako etapa predbežného prerokovania návrhu a etapa rozhodovania o návrhu vo veci samej. V prvej etape upravenej najmä v § 56 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje a rozhodne buď o jeho odmietnutí, alebo o jeho prijatí na ďalšie konanie, pričom zároveň rozhodne aj o rozsahu, v akom ho prijme na ďalšie konanie. Po prijatí návrhu na ďalšie konanie ústavný súd rozhoduje o ňom vo veci samej (meritórne), a to v rozsahu, v akom bol prijatý na ďalšie konanie.

14. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že v tomto štádiu konania (po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie) rozšírenie ústavnej sťažnosti nie je prípustné, a preto o nej rozhodoval len v rozsahu, v ktorom prijal vec na ďalšie konanie uznesením č. k. II. ÚS 183/2019-16 z 3. júla 2019.

II.

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prvej vety každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

19. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu nečinnosti, ako aj neefektívnej činnosti okresného súdu, v dôsledku čoho sa sťažovateľ nemôže domôcť realizácie styku s maloletou dcérou upraveného právoplatným rozsudkom.

20. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

21. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Úlohou ústavného súdu nie je posudzovanie vhodnosti jednotlivých opatrení, ktoré všeobecný súd realizoval na základe zisteného skutkového stavu na účely dosiahnutia cieľa predmetného konania o výkon rozhodnutia, pretože posudzovanie skutkových záverov všeobecných súdov nepatrí do právomoci ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti. Vzhľadom na špecifickosť dotknutého konania je potrebné uviesť, že v prípade výkonu rozhodnutia týkajúceho sa výchovy maloletých musí byť rozhodovanie o použití najradikálnejšieho opatrenia [odňatie a odovzdanie maloletého dieťaťa podľa § 386 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“)] poskytovaného právnou úpravou podrobené dôkladnej úvahe zohľadňujúcej možné negatívne dôsledky takto prijatého opatrenia vo vzťahu k maloletému dieťaťu a zároveň založenej na dôslednom zistení skutkového stavu, čo sú úlohy patriace do výlučnej právomoci všeobecného súdu, a preto obmedzuje svoj prieskum len na posúdenie pružnosti

a včasnosti opatrení všeobecného súdu ako záruky celkovej efektivity posudzovaného konania (m. m. III. ÚS 181/2011).

22. Výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí podľa § 370 CMP a nasl. predstavuje nútené vymożenie povinnosti uloženej súdnym rozhodnutím. Podmienkou núteného výkonu je okrem existencie vykonateľného rozhodnutia a návrhu oprávnenej osoby, prípadne uznesenia súdu o začatí konania, aj dobrovoľné nesplnenie povinnosti uloženej súdnym rozhodnutím. V danom prípade sa sťažovateľ návrhom, ktorý podal 24. mája 2017, domáhal realizácie svojho práva na styk s maloletou dcérou. Ustanovenia Civilného mimosporového poriadku upravujú jednotlivé právne nástroje, ktoré majú viesť k dobrovoľnému plneniu rozhodnutia, prípadne k podrobeniu sa rozhodnutiu, napr. výzva na dobrovoľné plnenie, upozornenie a nariadenie pojednávania (§ 379 ods. 1 a nasl. CMP), ukladanie pokuty (§ 382 ods. 1 CMP), výzva na zastavenie príslušných dávok (§ 383 ods. 1 CMP), pričom tiež upravuje odňatie dieťaťa (§ 386 ods. 1 a nasl. CMP) ako priamy spôsob výkonu rozhodnutia o výchove maloletých detí. Postup súdu v konaní o výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí bude v zásade vždy odlišný, pretože je závislý od konkrétnych okolností prípadu. Taktiež je potrebné uviesť, že realizácia rozhodnutia o výchove maloletých detí bude od určitého veku dieťaťa takmer vždy závislá nielen od vôle rodičov, ale aj maloletého dieťaťa. V týchto prípadoch tak súd len vytvára, prípadne zabezpečuje vhodné predpoklady na realizáciu rozhodnutia, nemá však vo svojej moci dosiahnuť to, aby jeho pôsobenie vždy viedlo k výkonu rozhodnutia (m. m. IV. ÚS 452/2013).

23. Na záujem maloletého dieťaťa je potrebné dôsledne prihliadnuť v každej fáze konania o výkon rozhodnutia o výchove maloletých (porovnaj napr. odlišné stanovisko sudcov Zupančič, Pančfíru a Türmen k rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Nuutinen proti Fínsku z 27. 6. 2000). Vzhľadom na záujem maloletého dieťaťa a na skutočnosť, že tento záujem sa môže v priebehu času meniť, je súd vykonávajúci rozhodnutie o výchove maloletých povinný v závislosti od okolností prípadu zisťovať dôvody, prečo sa povinný nepodrobil vykonateľnému rozhodnutiu súdu (porovnaj § 380 CMP), a vykonať šetrenie o pomeroch maloletého, pričom môže na ten účel nariadiť pojednávanie (§ 379 ods. 1 CMP), vyzvať príslušné orgány na poskytnutie súčinnosti (§ 380 CMP) a pod. Súd nemôže len mechanicky vychádzať z úpravy výkonu rodičovských práv

a povinností vo vykonateľnom rozhodnutí, je povinný neustále vyhodnocovať, či nútený výkon rozhodnutia je v záujme maloletého (m. m. II. ÚS 375/2015).

24. S účinnosťou od 1. júla 2016 upravuje podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých (ďalej len vyhláška č. 207/2016 Z. z.), ktorá dáva súdu ďalšie zákonné možnosti (skúmanie existencie ospravedlniteľných dôvodov, pre ktoré sa povinný nemôže podrobovať rozhodnutiu, uloženie povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu, psychologickému poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu neodkladným opatrením), ktoré majú uľahčiť dosiahnutie cieľa, a to zabezpečiť riadnu výchovu maloletých pri zachovaní najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa.

25. Ústavný súd poukazuje aj na existujúcu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý v obdobnej veci uviedol, že pokiaľ je preukázaná existencia rodinného vzťahu v zmysle čl. 8 dohovoru, mal by štát v zásade konať tak, aby umožnil rozvoj tohto vzťahu, a mal by pritom prijať vhodné opatrenia k naviazaniu styku medzi dotýčným rodičom a dieťaťom (Kutzner proti Nemecku, rozsudok ESLP z 26. 2. 2002, č. 46544/99, bod 61). Povinnosť štátnych orgánov prijať opatrenia, ktoré umožnia kontakt rodiča s dieťaťom, ktorí nežijú v spoločnej domácnosti, nie je absolútna. Porozumenie a spolupráca všetkých zúčastnených osôb vždy predstavuje dôležitý faktor. Štátne orgány síce majú vyvíjať snahu, aby tejto spolupráci napomohli, ale ich povinnosť využívať donucovacie prostriedky nemôže byť neobmedzená. Musia brať ohľad na záujmy, práva a slobody dotknutých osôb a hlavne na najvyšší záujem dieťaťa a jeho práva, ktoré mu priznáva čl. 8 dohovoru (Voleský proti Českej republike, rozsudok ESLP z 29. 6. 2004, č. 63627/00, bod 118). Článok 8 dohovoru v žiadnom prípade neoprávňuje rodiča na to, aby vyžadoval prijatie opatrení, ktoré by poškodzovali zdravie a rozvoj dieťaťa [Elsholz proti Nemecku (Veľký senát), rozsudok ESLP z 13. 7. 2000, č. 25735/94, body 49 - 50]. Rozhodujúce je zistiť, či štátne orgány prijali na účely uľahčenia styku všetky nevyhnutné opatrenia, ktoré od nich bolo možné v danom prípade rozumne očakávať (Nuutinen proti Fínsku, rozsudok ESLP z 27. 6. 2000, č. 32842/96, bod 128). Vnútroštátne súdy zabezpečujúce výkon rozhodnutia sú povinné zaistiť vhodnú rovnováhu medzi záujmom

dieťaťa žiť v pokojnom prostredí a záujmami otca, ktorými bol vedený pri podnikaní svojich krokov. Vnútroštátne orgány však nie sú zodpovedné za výsledok, t. j. ak sa styk rodiča s dieťaťom napokon nepodarí uskutočniť v navrhovanej forme a periodicite, prípadne sa ho nepodarí uskutočniť vôbec, ak vyvinuli náležitú starostlivosť a styku rodiča s dieťaťom bránia okolnosti na strane dotknutých osôb; súdy totiž nie sú všemocné, najmä ak sa v záležitostiach v oblasti rodinného života dostávajú do stretu s rodičmi, ktorí nie sú schopní prekonať svoju nevraživosť a nehľadajú pritom na záujmy vlastného dieťaťa [(Pedovič proti Českej republike, rozsudok EŠLP z 18. 7. 2006, č. 27145/03, body 109, 115), pozri aj I. ÚS 553/2016].

26. Pri hodnotení toho, či okresný súd v konaní o výkon predbežného opatrenia o úprave styku s maloletým dieťaťom konal bez zbytočných prietáhov a či konal sústredene a efektívne, je potrebné zohľadniť uvedené špecifiká. Nemožno preto automaticky vychádzať z dĺžky konania, početnosti procesných úkonov súdu alebo z efektivity, akú jeho postup (činnosť) dosiahol.

27. Z obsahu predloženého spisu okresného súdu sp. zn. 7 Em 1/2017 ústavný súd zistil vykonanie týchto úkonov:

- 24. mája 2017 – návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia na úpravu styku s mal. [REDAKOVANÉ],
- 25. mája 2017 – urgencia sťažovateľa o urýchlené nariadenie výkonu rozhodnutia,
- 26. mája 2017 – uznesenie č. k. 7 Em 1/2017-16 o ustanovení kolízneho opatrovníka,
- 26. mája 2017 – výzva súdu pre povinnú na vyjadrenie k návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia a na uvedenie ospravedlniteľných dôvodov brániacich v realizácii styku sťažovateľa s maloletou,
- 29. mája 2017 – urgencia sťažovateľa o urýchlené konanie vo veci výkonu rozhodnutia,
- 9. júna 2017 – žiadosť súdu adresovaná Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava (ďalej len „úrad práce“) o poskytnutie súčinnosti a o podanie správy o výsledku doterajšej psychologickéj terapie mal. [REDAKOVANÉ] u psychológa PhDr. [REDAKOVANÉ], o podanie správy o priebehu styku sťažovateľa s maloletou a ďalšie,

- 9. júna 2017 – predvolanie sťažovateľa a povinnej na informatívny výsluch,
- 9. júna 2017 – žiadosť súdu adresovaná základnej škole o poskytnutie súčinnosti, podanie správy o priebehu styku sťažovateľa s maloletou,
- 9. júna 2017 – vyjadrenie povinnej,
- 12. júna 2017 – urgencia sťažovateľa o výkon rozhodnutia,
- 13. júna 2017 – výzva súdu na vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniu povinnej,
- 19. júna 2017 – vyjadrenie úradu práce,
- 20. júna 2017 – výzva súdu sťažovateľovi na vyjadrenie k podaniu povinnej,
- 22. júna 2017 – vyjadrenie ZŠ s materskou školou [REDACTED],
- 23. júna 2017 – vyjadrenie sťažovateľa vo veci,
- 26. júna 2017 – žiadosť povinnej o zmenu termínu informatívneho výsluchu,
- 28. júna 2017 – vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniu povinnej,
- 29. júna 2017 – opakovaná žiadosť o zmenu termínu informatívneho výsluchu,
- 29. júna 2017 – informatívny výsluch za prítomnosti sťažovateľa,
- 3. júla 2017 – uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia,
- 3. júla 2017 – uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia rodičom maloletej o povinnosti podrobiť sa psychologickému poradenstvu s cieľom zlepšenia ich vzájomnej komunikácie vo veci styku sťažovateľa s maloletou,
- 4. júla 2017 – žiadosť súdu adresovaná úradu práce o poskytnutie súčinnosti, o zabezpečenie súčinnosti pracovníka z neziskovej organizácie Orchidea pri realizácii styku sťažovateľa s maloletou,
- 6. júla 2017 – predvolanie matky na informatívny výsluch,
- 15. júla 2017 – urgencia sťažovateľa o konanie vo veci,
- 21. júla 2017 – odvolanie povinnej proti uzneseniu o nariadení výkonu rozhodnutia,
- 21. júla 2017 – žiadosť o zmenu termínu informatívneho výsluchu,
- 9. augusta 2017 – urgencia sťažovateľa, žiadosť o uloženie pokuty povinnej,
- 10. augusta 2017 – vyjadrenie povinnej a návrh na doplnenie dokazovania,
- 14. augusta 2017 – predvolanie matky na informatívny výsluch,
- 14. augusta 2017 – vyjadrenie súdu na žiadosť o zmenu termínu výsluchu,
- 15. august 2017 – informatívny výsluch povinnej,

- 15. augusta 2017 – žiadosť súdu adresovaná úradu práce o poskytnutie správy o realizácii styku,
- 16. augusta 2017 – doručená správa z úradu práce,
- 8. septembra 2017 – vyjadrenie sťažovateľa k odvolaniu povinnej,
- 12. septembra 2017 – predvolanie povinnej na informatívny výsluch,
- 13. septembra 2017 – doručenie vyjadrenia sťažovateľa k vyjadreniu povinnej,
- 29. septembra 2017 – vyjadrenie povinnej k vyjadreniu sťažovateľa,
- 29. septembra 2017 – urgencia sťažovateľa,
- 12. októbra 2017 – informatívny výsluch maloletej,
- 10. októbra 2017 – predloženie spisu krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní,
- 2. novembra 2017 – uznesenie krajského súdu č. k. 21 CoE 323/2017-271 o zrušení uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia,
- 8. novembra 2017 – urgencia sťažovateľa a sťažnosť na postup sudkyne,
- 28. novembra 2017 – upovedomenie o spôsobe vybavenia sťažnosti sp. zn. 1 SprV 196/2017,
- 11. decembra 2017 – vstup prokurátora do konania,
- 14. decembra 2017 – dovolanie podané sťažovateľom,
- 18. decembra 2017 – zaslané dovolanie na vyjadrenie úradu práce, povinnej, prokuratúre,
- 11. januára 2018 – vyjadrenie povinnej k dovolaniu otca,
- 16. januára 2018 – zaslané vyjadrenie povinnej k dovolaniu sťažovateľovi, úradu práce a prokuratúre,
- 22. januára 2018 – predloženie spisu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“),
- 23. januára 2018 – predloženie záverečnej správy z poradensko-psychologického procesu na úrade práce,
- 29. januára 2018 – doručenie doplnenia k dovolaniu sťažovateľom,
- 29. januára 2018 – doručenie správy úradu práce súdu,
- 6. februára 2018 – vyjadrenie sťažovateľa vo veci ,
- 6. marca 2018 – späťvzatie dovolania sťažovateľom,
- 6. apríla 2018 – urgencia o zastavenie dovolacieho konania,

- 23. apríla 2018 – uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 13/2018 o zastavení dovolacieho konania,
- 21. mája 2018 – žiadosť o nariadenie výkonu rozhodnutia,
- 7. júna 2018 – žiadosť o nariadenie výkonu rozhodnutia,
- 27. júna 2018 – žiadosť o nariadenie výkonu rozhodnutia,
- 2. júla 2018 – urgencie sťažovateľa zaslané povinnej na vyjadrenie,
- 18. júla 2018 – vyjadrenie povinnej,
- 3. augusta 2018 – žiadosť o nariadenie výkonu rozhodnutia – urgencia,
- 6. augusta 2018 – žiadosť o zaujatie stanoviska adresovaná Okresnej prokuratúre Bratislava I o ďalšom postupe súdu v konaní,
- 7. augusta 2018 – urgencia sťažovateľa doručená povinnej na vyjadrenie,
- 7. augusta 2018 – zaslanie vyjadrenia povinnej sťažovateľovi na vyjadrenie,
- 15. augusta 2018 – vyjadrenie povinnej,
- 28. augusta 2018 – doplnenie podania sťažovateľa, vyjadrenie k vyjadreniu povinnej,
- 24. septembra 2018 – vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniu matky,
- 11. októbra 2018 – vyjadrenie prokurátora,
- 11. októbra 2018 – zaslanie vyjadrenia prokurátora na vedomie povinnej, sťažovateľovi a úradu práce,
- 15. novembra 2018 – urgencia sťažovateľa a vyjadrenie k vyjadreniu prokurátorky,
- 30. novembra 2018 – urgencia sťažovateľa,
- 24. decembra 2018 – urgencia sťažovateľa,
- 1. februára 2019 – urgencia sťažovateľa,
- 4. marca 2019 – uznesenie č. k. 7 Em 1/2017-509 o nariadení neodkladného opatrenia,
- 11. marca 2019 – odvolanie úradu práce
- 14. marca 2019 – doručené odvolanie úradu práce na vyjadrenie sťažovateľovi, povinnej a prokuratúre,
- 25. marca 2019 – odvolanie sťažovateľa proti výroku v bode 1 uznesenia ,
- 27. marca 2019 – odvolanie sťažovateľa doručené na vyjadrenie povinnej, úradu práce a prokuratúre,

- 28. marca 2019 – vyjadrenie prokuratúry k odvolaniu kolízneho opatrovníka,
- 8. apríla 2019 – vyjadrenie povinnej k odvolaniam,
- 11. apríla 2019 – doručenie vyjadrení,
- 6. mája 2019 – predloženie spisu krajskému súdu,
- 7. mája 2019 – vyjadrenie sťažovateľa k podaniu povinnej,
- 13. mája 2019 – zaslanie vyjadrenia sťažovateľa na vedomie povinnej, prokuratúre a úradu práce,
- 14. mája 2019 – uznesenie krajského súdu č. k. 21 CoE 105/2019-600.

28. Z prehľadu jednotlivých úkonov okresného súdu v napadnutom konaní je zrejmé, že okresný súd konal plynulo, v jeho postupe nevznikali obdobia neodôvodnenej nečinnosti. Okresný súd v doterajšom priebehu konania, ktoré do podania sťažnosti trvá 2 roky, využil právne nástroje podľa príslušných ustanovení Civilného mimosporového poriadku a vyhlášky č. 207/2016 Z. z. (vyzval povinnú na vyjadrenie, aké ospravedlniteľné dôvody bránia v realizácii styku sťažovateľa s maloletou, a na vyjadrenie, akým spôsobom pripravuje povinná maloletú na realizáciu styku so sťažovateľom vo vymedzených dňoch, zároveň vyzval orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na podanie správ o výsledku doterajšej psychologickéj terapie maloletej, o spôsobe priebehu styku sťažovateľa s maloletou atď., požiadal základnú školu o podanie správy o priebehu styku sťažovateľa s maloletou, uskutočnil informatívne výsluchy sťažovateľa, povinnej a maloletej, uložil sťažovateľovi, povinnej, ako aj maloletej povinnosť zúčastniť sa psychologického poradenstva neodkladnými opatreniami), ktoré vzhľadom na okolnosti predmetnej veci považoval za vhodné.

29. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ považuje uznesením okresného súdu č. k. 7 Em 1/2017-509 zo 4. marca 2019 opakovane nariadenú povinnosť zúčastniť sa psychologického poradenstva za neopodstatnenú, ktorá znižuje možnosť vymoženía rozsudkom schválenej rodičovskej dohody. Z ďalšieho obsahu ústavnej sťažnosti je evidentné, že jediným riešením, ktorého sa sťažovateľ dovoľáva, je okamžité vynútené odňatie maloletej a jej odovzdanie sťažovateľovi, pričom okresnému súdu vyčíta, že tak dosiaľ neurobil a ponecháva riešenie situácie na rodičoch maloletej, aby k realizácii styku došlo medzi rodičmi a maloletou dobrovoľne. Ústavný súd v tejto súvislosti

poukazuje na okresným súdom zistený skutkový stav, predovšetkým pokiaľ ide o skutočnosť, že v konaní nebolo zistené, že by povinná bránila v styku sťažovateľa s maloletou (napriek zjavnej komplikovanosti vzájomných vzťahov oboch rodičov, pozn.), ako aj o prejavenej názor maloletej, ktorá sa opakovane, či už pred orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ako aj pred okresným súdom vyjadrila, že k nariadenému stretávaniu so sťažovateľom má negatívny postoj a že by uprednostnila empatickejší prístup zo strany sťažovateľa a tiež stretávanie sa podľa ich vzájomnej dohody, a nie podľa nariadeného harmonogramu.

30. Po dôslednom oboznámení sa s obsahom spisu sp. zn. 7 Em 1/2017, obsahom ústavnej sťažnosti a vyjadrením odporcu ústavný súd konštatuje, že skutočnosť, že okresný súd po zvážení všetkých špecifických okolností prípadu dal prednosť opatreniam vedúcim k snahe o zlepšenie spolupráce rodičov, ako aj k odstráneniu odcudzenia sťažovateľa a maloletej (prostredníctvom opakovaného nariadenia psychologického poradenstva neodkladným opatrením), pred núteným výkonom rozhodnutia nemožno vyhodnotiť ako neefektívitu jeho postupu. Ústavný súd konštatuje, že s cieľom zaistiť výkon práva na styk s dieťaťom prijal okresný súd všetky opatrenia, ktoré od neho možno rozumne očakávať pri riešení zložitej situácie v prerokovávanom prípade.

31. Aj podľa judikatúry ESLP povinnosť vnútroštátnych orgánov využiť donucovacie opatrenia nemôže byť neobmedzená; vnútroštátne orgány musia brať ohľad na záujmy, práva a slobody dotknutých osôb a osobitne na najlepší záujem dieťaťa a jeho práva, ktoré mu priznáva čl. 8 dohovoru. Najlepší záujem dieťaťa môže v závislosti na svojej povahe a závažnosti prevážiť nad záujmom rodiča. ESLP v tomto ohľade opakovane konštatoval, že čl. 8 dohovoru v žiadnom prípade neoprávňuje rodiča, aby žiadal prijatie takých opatrení, ktoré by poškodzovali zdravie a rozvoj dieťaťa (napr. Fiala proti Českej republike, rozsudok ESLP z 18. 7. 2006, č. 26141/03, bod 96). Použitie donucovacích opatrení pre účely výkonu práva styku je v tejto chýlostivej oblasti nežiaduce. Bude odôvodnené iba v prípade zjavne nezákonného konania rodiča, s ktorým dieťa žije (napr. Zavřel proti Českej republike, rozsudok z 18. 1. 2007, č. 14044/05, bod 52). Ide o prípady, keď rodič, s ktorým dieťa žije, aktívne bráni styku druhého rodiča s dieťaťom. Iná je však situácia, keď rodič, s ktorým dieťa žije, v styku druhého rodiča s dieťaťom aktívne nebráni, avšak dieťa vyslovene styk

odmieta. Osobitne významným je tento aspekt v prípadoch, ak je odmietanie rodiča dieťaťom zapríčinené správaním tohto rodiča, teda ak sa tento rodič nechoval vo vzťahu k dieťaťu vždy vhodne a empaticky (napr. Pedovič proti Českej republike, rozsudok ESLP z 18. 7. 2006, č. 27145/03, bod 112). Podľa ESLP je použitie donucovacích opatrení v takýchto prípadoch kontraproduktívne, a to práve z dôvodu, že môže mať za následok degradáciu vzťahov medzi dieťaťom a neempatickým rodičom (napr. Kapr proti Českej republike, rozsudok ESLP z 28. 3. 2006, č. 7152/03).

32. Nútené stretávanie sa maloletej dcéry so sťažovateľom nevytvorí medzi nimi pevné rodinné puto, ako si zrejme predstavuje sťažovateľ, ale naopak, vyvíjanie tlaku môže pôsobiť kontraproduktívne. Je potrebné zdôrazniť, že v danom prípade je síce dôležitý záujem sťažovateľa stretávať sa pravidelne so svojou dcérou, ale samotný výkon rozhodnutia sa musí realizovať tak, aby bol prednostne sledovaný najlepší záujem dieťaťa, ktorý prevažuje nad záujmom rodiča. S prihliadnutím na terajší vek maloletej 12 rokov nemožno považovať za primerané ani vhodné, aby bola prostredníctvom súdnej ingerencie donucovaná proti vlastnej vôli stretávať sa so sťažovateľom. Násilné, okamžité a nekompromisné odobratie a odovzdanie maloletej sťažovateľovi je len krajne nevyhnutným riešením, ktoré prichádza do úvahy za predpokladu, ak by rodič, s ktorým dieťa žije, konal zjavne nezákonným spôsobom, a bránil by tak v styku druhého rodiča s dieťaťom. Je preto logické a dostatočne odôvodnené, ak okresný súd dosiaľ nesiahol po síce zákonom, ale krajnom riešení, čo však na druhej strane nevyklučuje, že ak by boli splnené už uvedené podmienky, môže pristúpiť aj k nútenému odňatiu maloletej.

33. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní konal plynulo, pričom jeho postup v napadnutom konaní nemožno hodnotiť ako neefektívny alebo zjavne neprimeraný. Z týchto dôvodov ústavný súd nevzhliadol existenciu takých skutočností, ktoré by zakladali možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, a preto ústavnej sťažnosti nevyhovel.

34. Vzhľadom na nevyhovenie ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa, ktoré by mali oporu len vo vyslovení porušenia jeho v ústavnej sťažnosti označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2019